Ե. 6496 1891 ՕՈՒԼԻՍ 23 ՍԱԼԸ 32 ԻՆՃԻ ՍԷՆԷ ԱԼԱՖ. ՕԳՈՍՏՈՍ 4 ՍԱԼԸ Ե. 6496

10 ԲԱՐԱ.

Մանկական Էջերեան

10 ԲԱՐԱ.

ՕԷՎՄԻ ԴԱՀԷԹԱՍ

Բաշրեալաբ իչին սէնէլիք Մէճիտ 6
Իսթանպոլ ինչն » » 5
Բոսբա իւճրէթի պէրէ այիտ տիր

Իսթանպոլտա, Քիւրքճիւ խանընտա, ալթ գամտա վագը 21 վէ 23 նիւմէրոլու մաղազալար.

مطبعه قاده‌رخانه‌سی
استانبولده کورکچی خانده آلتقاده واقع ۲۱ و ۲۳ نومرولو مغازه‌لر.

منظور افکار
صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
فره‌بت یانوسیان

۱۳۰۷ թէմմուզ ۲۳ ՍԱՀԻՄ ԻՄԹԻԵՆ, ԿԱՐԳՈՑ Ց. ՓԱՆԻՍԵԱՆՑ ۱۳۰۸ Զիլհիճէ ۲۹

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կիրակի. Ժողով տիւն Գալաթատա Ց. Պատրիարք հայր. Թահթը բիւասէթինտէ ագտը իճթիմա իտէրէք, պաղը խուսուսի մէսէլէլերին միւզաքէրէսի իչէ մէշղուլ օլմուշ տուր.

Քաղ. Ժողով աղալարընըն ինթիխապը իչին Ազգ. Ժողով էօնիւմիւզտէքի ճումաա կիւնիւ թէճէմմիւ իտէճէք տիր.

Պալաթատա եէնի Թաղ. Խորհուրդ ինթիխապը իչին, Քաղ. Ժողովտան մահէլլի մէզքիւրէ թաալիմաթ իրսալ օլունմուշ տուր.

Քաղ. Ժողով մահէլլի մէզքիւր երեսփոխան ինթիխապաթընը ֆէսխ իթմիշ տիր.

Ս. Պատրիարք հայր. Տէրսաատէթտէ պուլունան պիլճիւմիէ եպիսկոպոսլարա տավէթնամէլէր կէօնտէրէճէք, Քրիստոստուր էֆ. Ղազարոսեանընն ճէնազէսինտէ հայրը պուլունմադա տավէթ իթմիշ, վէ փոխանորդ Հայր Թարաֆընտան տախի պու պապտէ լաղըմ կէլէն իհթիֆալաթ վէ թէրթիպաթընն իճրասը իչիւն, Սամաթիա քիլիսէսի աւագերեցի վէ Թաղ. Խորհուրդունա էմր վիրիլմիշ տիր.

ՄԱԹԷՄ

Էլլի սէնէտէն զիեատէ պիր միւտէթտէն պէրու միլլէթճէ խրտմէթլէրիմիզին հէման հէր շիւպէսինտէ պուլունմուշ օլան, վէ ֆէվգէլատէ զայրէթ, սէպաթ վէ մէյմանէթ իղհար իյէմիշ պուլունան Քրիստոստուր էֆէնտի Ղազարոսեան, սէքսէն չաղլարընտա օլտուղու, վէ իքի իւչ այտան պէրու Փրկիչտէ գայրըմադտէ պուլունտուղու Թադտիրտէ վէֆաթ իյէտիկինտէն, ճէնազէ զիրնէթի պու կիւն մութանթան սուրէթտէ իճրա իտիլէրէք, Պալըգլը գապրիսթանընտա տէֆն իտիլէճէք տիր.

Հէմշէհրիմիզտէն Տիկին Հայկանոյշ Տամիամեան, եանի Պարսամեան Ցարութիւն էֆէնտի քէրիմէսի, պիր խայլի վագըթ էսէրֆիրաշ օլտուգտան սոնրա, նիհայէթ պիչարէ նէվճիվան ազատէյի կիրիպան իտէմէճէրէք, հէնուզ եիրմի եաշընտա օլտուղու հալտէ, զալըմ էճէլին բէնչէսինէ տիւշտիւկիւննէն, տիւն կէտիք բաշա քիլիսէսինտէ ճէնազէսի զիրնէթի բարլագ սուրէթտէ իճրա իտիլմիշ, վէ Պալըգլը գապրիսթանընա տէֆն օլունմուշ, վէ քեանֆիֆէյի տոսթ վէ ագրապալարը հիւզնիւ ազիմնի միւվէտտի օլմուշ տուր.

ԱԶԴ

Ըստ կտակի բարէյիշատակ Յովսէփայ Իզմիրեանց, կը հրատարակուին այն հեղինակներն որք Ազգային դպրութեան և պատմութեան վերաբերեալ ո՛րևէ աշխատութեամբ կը փափաքին մասնակցիլ Սահակ-Մեսրոպեան գրական մրցանակաբաշխութեան, հաճին իրենց աշխատութիւններն յուղարկել մինչև ներկայ տարւոյ դեկտեմբեր ամսոյ վերջն առ Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայրն, ի Կ. Պոլիս.

Տպագրեալ աշխատութիւնք պէտք է որ երեք օրինակ յուղարկուին, իսկ ձեռագիր մի օրինակ որք ետ չեն դարձուիր.

(Կնէ.)

22 Օգոստոս 1891

ՏԱԽԻԼԻԵԷ

Սերասքէր բաշա հայր. տիւն սապահ Մապէյնի Հիւմայունա ազիմէթլէ, պաղը Իրատաթը Սենիյէեի ախղ ու թէլագդի իթախիքտէն սոնրա, Թօքխանէյի Ամիրեէ կէլէրէք, օրատա պաղը մուամէլաթը լաղըմէի ըսունէթլէ պատէհու մագամը վալայի Սերասքէրիի թէշրիֆ պույուրմուշլար տը.

Ցուլիսին 20սինտէ գօլէրատան 47 վէ 20սինտէն 21ինճի կիւնիւ սաաթ 10ա գատար Հալէպտէ գօլէրատան 29 վէ ֆիւեաթ վուգու պուլմուշ, վէ խարբութ վիլաեէթինտէ շու իլլէթտէն էսէր գալմամըշ օլտուգու, մահէլլէրինտէն վիւլուտ իտէն թէլէկրաֆլար մէալլէրինտէն անլաշըլմըշ տը.

Շամ վէ Մըսըր հաճիլէրի, մէմլէքէթլէրինէ ավտէթ իթմէք իւզրէ, Մէքքէտէն ազիմէթ իթմիշ օլտուգլարը կիպի, տիկէր հաճիլէրին տախի բէյտէր բէյ միւթթէֆիկի ազիմէթ պուլունտուգլարը ճիտտէտէն պա թէլէկրաֆ իչար օլունմուշ տուր.

Մասուատա գօլէրանըն միւնտէֆի օլտուղու հալտէ, օրատան կէլէն սէֆինէլէր սէրպէսթճէ Մըսրը լիմանլարընա տախիլ օլտուղունտան, մէզքիւր լիմանլար միւվարէտաթընըն 10 կիւն դարանթինատա վազը լաղըմ կէլէճէկի, Մաճարիսթան հիւքիւմէթի թարաֆընտան թաամիմէն ֆիւուժ լիմանը մէճմուրիեէթինէ իչար իտիլմիշ տիր.

* *

Իզմիր լիմանընտա պուլունան «Մէհէմմէտ Սէլիմ» ֆըրգաթինի Հիւմաեունուն Սուրիա սահիլլէրինի տախի զիեարէթի մուգարրէր իքէն, մէզքիւր սահիլլէրին պուլաշըգ ատտ իտիլմէքտէ օլմասընա մէպնի, էմրի ախիրէ տէկին, մէզքիւր լիմանտան հարէքէթ օլունմամասը, պահրիեէ նէզարէթինտէն սէֆինէյի մէզքիւրէ գօմանտանլըղընա էմր ու իչար պույրուլմուշ տուր.

Ավսթրիա սէֆիրի պարօն տր Գալիս ճէնապլէրի, Էվրօպա գաբլըճալարընտա թէտավի իտիլմէք իւզրէ, իքի ալ մէզունիյէթլէ տիւն Տէրսաատէթտէն հարէքէթ իթմիշ տիր. Բէսմի թէշեիի իյֆա իթմէք իւզրէ, Խարիճիեէ նէզարէթի թէրճէմանը Միքայէլ Կիւլլապեան էֆ. հայր. վարօրու մէղքիւրէ կէօնտէրիլմիշ տիր.

Սէֆիրի Միւշարիւէյհին զայպուսէթինտէ ճասլահաթկիւզարլըգ վաղիֆէսի, ռէֆարէթ պաշ թէրճէմանը Մ. լը պարօն տր Դալ թարաֆընտան իյֆա իտիլէճէք տիր.

Զուհուր իտէն պիր չաեիսատա կէօրէ, Պանգը Օսմանի միւտիրի սըր էտակար Վէնսան, պիր պէմանտէն պէրու Վիէնատա պուլունտուղունտան, բէժի միւտիրի ումմիսի Մ. Օպուանօ տախի, կէչէնտէ շէհրի մէզքիւրէ ազիմէթ իտէրէք, բէժի միւտիրի ճէտիտինին քէյֆիեէթի նասպ ու թաեինի հագդընտա ճէրէեան իտէն միւզաքէրաթ խիթամբէզիյը օլուպ, Մ. Օպուանօնուն եէրինէ, բէժի միւտիրիեէթինէ, Լօյտ դումանիասընըն Տէրսաատէթ աճէնթէսի Մ. Ֆօրնի թաեին օլունաճագ իմիշ.

Պու իշին ղէթիճէլէնմէսի իւզէրինէ, սրը էտակար Վէնսան, էօնիւմիւզտէքի ճումաա իրթէսի շէհրիմիզի ավտէթ վէ միւվասէլէթ իտէճէկի մէճմուլ պուլունուեօր.

Բոսթա վէ թէլէկրաֆ նէզարէթի միւշավիրի Դրօլ էֆ. Ամանեա բոսթա նէզարէթի ֆախրի միւֆէթթիշլիք վէ միւշավիրլիկինէ ինթիխապ օլունմուշ տուր.

Տիւնքի «Մոնիթէօր»ին պէեանընա կէօրէ, սապըգ Մարիա Ֆրանսա սէֆիրի Մ. Դամպօն, Տէրթաատէթ Ֆրանսա սէֆարէթինէ թաեին օլունաճագ իմիշ.

Մաճարիսթան ազատէմիասընըն այնի օրմագ իւզրէ, Պուլկարիսթան հիւքիւմէթի պու քէրրէ պիր էնճիւմէնի ֆիւնուն թէէսիս ու թէշքիլ իթմէք թասավվուրունտա պուլունտուղունտան, մէզքիւր ազատէմիանընն սուրէթի թանզիմ վէ իտարէսինի թէտգիգ իթմէք իւզրէ, Բէշթաեա պիր գաչ Պուլկար մուրախասը կիտէճէք իմիշ.

Իզմիր գօրտոն պօյունտան հիւքիւմէթ գօնաղը թարիգի իլէ, Գասապա վէ Այտըն շրմէնտրֆէրլէրի սթասիօնարընա գատար, տար եօլտա պիր թրամվայ խաթթը ինչասը իմթիեազընը իսթիտա իտէն Հարէնց Նշան էֆ.նին լայիհասը, Շուբայի տէվլէթտէն ժագամը Սատարէթէ թագտիմ գըլընմագ իւզրէ իմիշ.

Մէմալիքի Շահանէնին պաղը մահէլլէրինտէ զիրաաթ մէքթէպլէրի քիւշատ օլունտուղու կիպի, պիր թարաֆտան ֆէենի մէզքիւր իչիւն թաշրա մէքաթիպի բիւշտիեէ վէ իտատիեէսինտէ վէ բայիթախթա մէքթէպի Սուլթանիտէ վէ մէքթէպի Միւլքիեէյի Շահանէտէ վէ Տարիւլ Շէֆագատա տախի պիրէր տէրս քիւշատը իլէ, թէտրիս վէ թատիմի ախիրէն զիրատաթ իտարէյի ումումիեէսինտէն վէրիլէն թաղրիր իւզէրինէ, թիճարէթ վէ նաֆիա նէզարէթինճէ թէնսիպ օլունարագ, Լքէյֆիեէթին Պաբը Ալիեէ տէրտէսթի արզ ու իշար պուլունտուղու իշիտիլմիշ տիր.

Տէտէ Աղաճան Սէլանիկէ գատար տէվլէթճէ թէէսիսի միւթէսավվէր օլան շրմէնտրֆէր խաթթընն ինչասը իչիւն, Բարիսատ թէշէբքիւլ իտէն պիր հէյեէթի մայիեէեէ վէքեալէթէն Մ. Օտիպէր, թիճարէթ վէ նաֆիա նէզարէթինէ պա իսթիտա միւրաճաաթ իթմէքլէ, լաղրմ կէլէն մուամէլէի իպթիտաիեէ վէ նիզամիեէեէ պաշլանմըշ տը.

Պաղտատ խաթթընն թէէմինի ինշասը իչիւն, շէրէֆսատը օլան Իրատէյի Սենիյէեէ թէվֆիգի հարէքէթ իթմէք իւզրէ, էվվելճէ Իզմիտէն Գայսէրիեէ գատար շրմէնտրֆէր իմթիեազընը խսթիտա իթմիշ օլան Մ. Սթանիֆորթուն, պու քէրրէ լայիհասընը պիթթէպտիլ Իզմիր վէ Պօլուտան կէչէրէք, Եօզղատ ճիվարընտա վագը Ազ Քէօրրիւ թարիգի իլէ, խարբութ և Տիարպէքիրէ գատար պիր շրմէնտրֆէր խաթթը իմթիեազընը թալէպ իլլէտիկի կիպի, խաթթըն Պաղտատա գատար ուղատըլմասը իչիւն տախի պազը թէքքալէֆտէ պուլունմուշ իմիշ.

Իզմիր զաղէթալարընտա օգունտուղունա կէօրէ 100 պին ղրուշու միւթէճավուզ զիմմէթի զուհուր իթմիշ օլան Իզմիր էֆրէնճ կէօմրիւկի էշեայի անիեէ մէճմուրու Թագուոր Շահինեան էֆէնտինին քէֆիլի, պիրատէրի թիճարէթ մահքէմէսի ազայի տայիմէսինտէն Շահինեան Յակոբ էֆ. օլտուղունտան, մումայէյհին խանէսի իլէ էշեայի պէյթիեէսինտէն, լեվազիմի զարուրիեէսինտէն մասասը վէ սայիր էմլաքը թահթը հաճզա ալընմըշ տը.

Իզմիրտէ նէշր օլունան «Խրտմէթ» զազէթասընտա օգունտուղունա կէօրէ, Մալթալը վէ սուրի ախլէագ սահիպի պիր գըլաղուշ, պիր գաչ այ էվվել Ֆըրէնկ մահալլէսինտէ Դաթօլիք բահիպէլերի մանասթիրընտա թահսիլտէ պուլունմագտա օլան 15 չաղլարընտաքի գըզընը կիտիպ մէքթէպտէն ալարագ, պիրլիքտէ իգամէթ իթմէք իւզրէ, գօրտոն իւզէրինտէ քեային Այվալըգ օթէլինէ կէօթիւրիր, վէ օրատա պիչարէ գըզըն նամուսունու բայմալ իտէր։ Վուդու պուլան մուաեէնէյի թրպպիեէտէ գըզըն համիլէ օլտուղու անլաշըլըր, վէ պու ճինաեէթի խարիգիւլատէնին տէհշէթի հէր քէսի տօնտուրուր։ Մէրգում խային բէտէր, պու քէրրէ տիկէր պիր թէօհմէթլէ թահթը թէվգիֆէ ալընտը. ը սրրատա, իշպու ֆիլլի մէքքուհու գահհարանէսի տախի մէյտանա չըգմըշ տը.

Պաղը Տախիլսէեէ հավատիսաթը իչին ճօն սահիֆէսէ միւրաճաաթ օլունա։

ԻԱՐԻՃԻԵՆ

Ֆրանսա տօնանմասընէն Ռուսիատան ավտէթինտէ Բօրթամուէթհա կիտէրքէն, էտիմպուրկատա օղրանաճաղը զազէթալարտան պազըլարը թարաֆընտան նէյը ու իչաա իտիմիշ իսէ տէ, Լօնտրատան ալընան պիր գբթա թէլէկրաֆնամէ մէալինէ նազարէն, մարիւզիքը տօնանմա օրատա օղրամաերպ տօղրուտան տօղրուտա Բօրթամուէթհա ազիմէթ իտէճէքմիշ։ Ինկիլթէրրա չիմալ տօնանմասընէն օգոստոսուն 20ինտէ մուհագդաֆէն Բօրթամուէթտա հաղը պուլունուպ պուլունամատեաճաղընը, Ֆրանսա խարիճիկէ նէզարէթինտէն սօրտուրմուշ տուր։ Չունքի մէզքիւր տօնանմա օ զեման օրատա պուլունկամատեաճաղ օլտուղու հալտէ, Ինկիլթէրրա գրալիցասը Վիգթօրիա հաղը։ պունու էվվէլճէ իլան իթտիրտիկի վէճճէլէ, պիզզաթ գապուլ վէ իսթիգպալ իթմէք իւզրէ, չէհրի մէզքիւր իչինտէ իճրասընը թէսավվուր իթմիշ օլտուղու սէյեահաթա իպթիտար կիւնիւնի թէէիիր իյլէեկճէք լիմիշ։

Պրիւքսէլտէ թապունէջը օլունան «Կազէթ» նամ զազէթանէն բիվանէթինէ կէօրէ, Ֆրանսըզ տօնանմասընէն Ռուսիատան ավտէթինտէ, Պէլճիգա գրալընը սէլամլամագ իւզրէ Օսթանտտա թէվագգուֆ իտէճէկի խապէրի հէնուզ թէէյեիւտ իթմէմիշ իսէ տէ, շու արալըզ պու պապտէ Պէլճիգա խարիճիկէ նէզարէթի իլէ Ֆրանսանէն Պրիւքսէլ սէֆարէթի միանընտա իճրայի միզաքէրէ օլունմագտա պուլունմուշ տուր։

«Նօտօգան» նամ Ռուսիա զազէթասը, Ֆրանսա տօնանմասընէն Գրօնշթատտա վուգու պուլան սէյեահաթընը, վագթըյլա թէլիֆթ վէ էրֆուրթ շէհրլէրինտէ, Պէօյիւք Նաբօլէօն իլէ Ռուսիա իմբէրաթօրու Ալէքսանտր արասընտա վուգու պուլան միլագաթա թէշպիհ իտէն Ալման զազէթալարընա ճէվապ վիրէրէք, օ զէման Պէօյիւք Նաբօլէօն իլէ Իմբէրաթօր Ալէքսանտր պաշգա պաշգա էֆքէարա խատիմ օլտուգլարը հալտէ, չիմտի Ռուսիա իլէ Ֆրանսանէն էվրօբատա սուլհ ու ասայիշին պագա վէ իտամէսինէ խըտամէթ իթմէք, վէ քէնարսասատէթլէրինի թէէմին իյլէմէք մագսէտինտէ պուլունտուգլարընը պէեան էյլէմիշ տիր։

«Կազէթ տը Մօսգու» նամ Ռուսիա զազէթասը, Զար հազրէթլէրինէն Ֆրանսա ըէյիսի ճիւմհուրու Մ. Գարնօնուն նամընա իտարէյի ագտահ իթմիշ օլտուղունտան պահս իտէրէք, զէմանը-մըզտաքի Ֆրանսա հիւքիւմէթի միւտտաքէարանէ վէ խայբրխահանէ բօլէթիքասը յա, Ռուսիանէն թէվէճճիւհինի գազանմըշ օլտուղու ճիհէթլէ, հիւքիւմէթի միւշարիէյհանէն ըէյիսի միւհթէրէմի նամընա իտարէյի ագտահ իտիրմէսի պիւթիւն Ֆրանսըզ միլլէթինէ գարշը պիր էտէրի թէվէճճիւհ ատտ օլունմագ իգթիզա իտէճէկինի տէրմիեան էյլէմիշ տիր։

«Ժուրնալ տը Սէն-Բէթրսպուրկ» զազէթասը, Ֆրանսըզ տօնանմասընը իսթէդպալ իթմէք իւզրէ, Գրօնշթատ լիմանընտան հարէքէթ իթմիշ օլան զէվաթընը բաքիպ օլտուգլարը վարօրլար միեանընտա, Ռուսիա թուրուգ վէ մէապիր պիր նէզարէթի միհէնտիսլէրինի հավի պիր վարօր տախի պուլունտուղունտան պահս էյլէտիկի սըրատա, Ռուսիատա մէվճուտ օլան թուրուգ վէ մէապիր ագատէմեասընէն 1809 սէնէսինտէ ժէնէրալ տօն Թանգուբ թարաֆընտան թէէսիս իտիլմիշ, վէ Ֆրանսա մէշհիրի բիեազիեունունտան պազըլարընէն մէզքիւր ագատէմեատա մուալլիմիք իթմիշ օլտուգլարընը պիլպէեան, Ռուսիա իլէ Ֆրանսա միեանընտա պու ճիհէթլէրտէն տախի միւնասէպաթ մէվճուտ օլտուղունու տէրմիեան էյլէմիշ տիր։

* *

Ալմանեա զազէթալարը Ֆրանսըզ տօնանմասընէն Ռուսիատա մուվասէլէթինտէն, Էվրօբանէն հալ ու մէվգէյի սիեասիսինի թէպտիլ իթմէեէճէկինի պէեանտէ միւթթէֆիգ օլուպ, պունլարտան «Բօսթ» զազէթասը տէմիշ տիր քի,

«Գրօնշթատ լիմանընտա վուգու պուլան չէմաթէթլի զիեաֆէթլէրտէն հիչ պիր նէթիճէյի ճիտտիեէ վիճճուտէ կէլէմէզ։ Իթթիֆագը միւսէլլէս պագի գալարգճա, տիւէլի սայիրէտէն միւրէքքէպ օլարագ, թէշէքքիլ իտէճէք տիկէր պիր հէյեէթի միւթթէֆիգէ, իթթիֆագը միւսէլլէս տէվլէթլէրի իւզէրինէ հիւճճում իտէմէեէճէք տիր։»

«Գրոս Զայթունկ» զազէթասընէն գավլինճէ տէ, Ֆրանսըզ տօնանմասընէն Գրօնշթատտա սէյեահաթը եէնի պիր շէյ վիճճուտէ կէթիրմէեիպ, զաթէն մէվճուտ օլմազ իւզրէ թանըլմըշ պիր հալին թէէյիտ վէ թագվիեէսինտէն իպարէթ պիր շէյ իմիշ։

Ավսթրիա մաթպուաթը տախի, ֆրանսըզ տօնանմասընէն Գրօնշթատտա սէյեահաթընտան պահս իթմէքտէ պէրաէվամ օլուպ, ֆագաթ պունլարը էքսէրիսի Ֆրանսա իլէ Ռուսիաեա պաշգա էմէլլէր խանատ իթմէքտէ տիրլէր։ Եալընըզ Վէյ-թ-կուրտ զազէթասը չու ֆըգրաեը եազըեօր։

«Ֆրանսա իլէ Ռուսիա արասընտա պիր իթթիֆագը ըէսմի մուահէտէսի մէվճուտ տէկիլ տիր, ֆագաթ սայիգայի վուգուաթ իքի տէվլէթ արասընտա էյլէ պիր իթթիֆագ վիճուտէկէթիրմիշ տիր քի, տէվլէթլէր պունա էհէմմիյէթ վիրմէկէ մէճպուր տուրլար։ Ֆրանսա իլէ Ռուսիա իլճասաթը վուգուաթ իլէ հէքիրիկէրինէ մուգաբէնէթ հասըլ իթմիշ օլտուղունտան, պիր ըէսմի մուահէտէեէ լիւզում եօգ տուր։

ԹԷՃՏԻՏԻ ԼԱԶԸՄ ԿԷԼԷՆ ԹԻՃԱՐԷԹ ՄՈՒԱՀԷՏԷԼԷՐԻ

1892 սէնէսինտէ թիճարէթ մուահէտէլէրի միւտտէթի խիթամ պուլաճագ օլան էվրօբա տէվլէթլէրի պէրվէճճի աթի տիր։

Ալմանեա հիւքիւմէթի Զուիցերրիա իլէ 23 մայիս 1881 թարիխինտէ ագտ իյլէմիշ օլտուղու թիճարէթ մուահէտէսիյլէ 11 հոկտ. 1888 թարիխինտէ թանգիմ իմիտիկի մուգավէլէնամէյի միւնգամմէ վիւտտէթինէն միւնգազիեէ օլաճաղընը իլան իթմիշ տիր։

Ավսթրիա վէ Մաճարիսթան հիւքիւմէթի, Զուիցերրիա իլէ ագտ իյլէմիշ օլտուղու 23 մայիս 1888 թարիխլի թիճարէթ մուահէտէսի միւտտէթինէն, միւնգազիեէ (խիթամ պուլմագ) օլաճաղընը իխպար իթմիշ տիր։

Սրանիա հիւքիւմէթի, Ավսթրիա վէ Մաճարիսթան իլէ 3 յունիս 1888 թարիխինտէ միւտտէթինի թէմմուզ իլէտիկի թիճարէթ մուահէտէսի, Պէլճիգա իլէ 4 մայիս 1878 թարիխինտէ ագտ, վէ 23 յուլիս 1887 թարիխինտէ միւտտէթինի թէմմուզ իյլէտիկի թիճարէթ մուահէտէսի, վէ Ալմանեա իլէ 12 յուլիս 1883 թարիխինտէ ագտ վէ 28 օգոստոս 1886 թարիխինտէ միւտտէթինի թէմմուզ իյլէտիկի թիճարէթ մուահէտէսիյլէ, 10 մայիս 1885 թարիխլի մուգավէլէնամէյի միւնգամմէ վէ Ինկիլթէրրա իլէ 26 ապրիլ 1886, վէ Իթալիա իլէ 26 փետրուար 1888, վէ Հօլանտա իլէ 8 յունիս 1887, վէ Շուէտ-Նորվէկիա իլէ 15 մարտ 1883 թարիխինտէ ագտ, վէ 18 յունուար 1887 թարիխինտէ միւտտէթինի թէմմուզ իյլէտիկի թիճարէթ մուահէտէսի, վէ Զուիցերրիա իլէ 14 մարտ 1872 թարիխինտէ ագտ, 27 յունիս 1887 թարիխինտէ միւտտէթինի թէմմուզ իյլէտիկի թիճարէթ մուահէտէսի միւտտէթլէրինէն միւնգազիեէ օլաճաղընը իլան իյլէմիշ տիր։

Բօրթուգալ հիւքիւմէթի տախի, 6 դեկտ. 1873 թարիխինտէ, Զուիցերրիա իլէ էն զիեատէ մազհարը միւսաատէ օլան միլլէթ էսասը իւզերինէ թանզիմ իյլէտիկի մուահէտէ իլէ, Ալմանեա իլէ 2 մարտ 1872 թարիխինտէ ագտ իթտիկի մուահէտէ միւտտէթինէն միւնգազիեէ օլաճաղընը իլան իթմիշ տիր։

Զուիցերրիա հիւքիւմէթի, Իթալիա իլէ 23 յունվար 1889 թարիխինտէն ագտ իյլէմիշ օլտուղու մուահէտէ միւտտէթինէն միւնգազիեէ օլաճաղընը իխպար իթմիշ տիր։

Պալէատէ մուհարբէր մուահէտատթ միւտտէթի 31 յունվար 1892 թարիխինտէ միւնգազիեէ օլաճագ իսէ տէ, Զուիցերրիա իլէ Ավսթրիա (միւտտէթի 12 փետրվար 1892 թարիխինտէ միւնգազիեէ օլաճագ տրը) վէ Սրանիա իլէ Ինկիլթէրրա վէ Հօլանտա (պու մուահէտէլէրին միւտտէթի 30 յունիս 1892 թարիխինտէ միւնգազիեէ օլաճագ տրը) արասընտա պուլունան մուահէտէլէր միւսթէհնա տրը։

Ռումանիա հիւքիւմէթի Ալմանիա իլէ ագտ իյլէմիշ օլտուղու 14 նոյեմբեր 1887, վէ 1 մարտ 1887 վէ Պէլճիգա իլէ 14 օգոստոս 1880 վէ Ինկիլթէրրա իլէ 5 ապրիլ 1880 վէ 26 նոյեմբեր 1886 վէ Իթալիա իլէ 23 մարտ 1878, վէ Զուիցերրիա իլէ տախի 17 յունիս 1886 թարիխինտէ ագտ իյլէմիշ օլտուղու թիճարէթ ահնանամէլէրի միւտտէթինէն միւնգազիեէ օլաճաղընը իխպար իթմիշ տիր։

Իշպու ահնանամէլէր կէլէճէք յուլիսին 30ունա գատար միւթէպէր տիր։ Պէլճիգա իլէ Սրանիա արասընտա մէվճուտ օլուպ, 3 մարտ թարիխինտէ միւտտէթի միւնգազիեէ օլան թիճարէթ ահնանամէսինէն միւտտէթի, պիր սուրէթի թէսվիեէյի խուսուսիեէ իլէ յուլիսին 10ունա գատար թէմմուզ օլունմուշ տուր։

Սըրպիսթան, Ինկիլթէրրա իլէ ագտ իյլէմիշ օլտուղու 26 յունվար, 7 փետրվար 1890 ահնանամէլէրի իլէ, 3 յուլիս 1881 թարիխլի պէեաննամէ միւտտէթլէրինէն խիթամա էրտիկինի իլան իթմիշ տիր։

Իշպու մուգավէլաթընը 18 մայիս 1860 թարիխինտէ միւտտէթլէրի միւնգազիեէ օլմուշ խէ տէ, 2 փետրվար 1890 թարիխի իլէ, էն զիեատէ մազհարը միւսաատէ օլան միլլէթ էսասը իւզերինէ թանզիմ օլունան պիր մուգավէլէնամէ մուճիպինճէ, միւտտէթի մէզքիւրէ 1 յունվար 1893 թարիխինէ գատար թէմմտիտ իտիլմիշ տիր։

Ամիտէ մուհարբէր օլան մուահէտատթ հագգընտա շիմտիեէ գատար պիր կէօնա թէպլիղաթտա պուլունուլմամըշ տըր։

Ավսթրիա-Մաճարիսթան իլէ Սըրպիսթան արասընտա 16 սէպտեմբեր

ԹԷՃՐԻԳԱ (89)

ԹԱՄԱՔԵԱՐԼԸԳ

ՄԻԼԻՕՆԱՐՃԱ ԲԱՐԱԼԱՐԸ ՕԼԱՆԱԼ

եավաշ աբթմագտա օլան պիր էնտիշէ իլէ – աճապա պիր քէյֆսիզլիկէ՞ մի տիւչար օլտուն։

— Խայր, տէրունիմատ պիր հէեէճան հիսս իտիեօրում, վէ լաքին չու հիսսիեաթ պիլաքիս լէթաֆէթ վէ հուզուզաթլա մէմլու տուր, ֆիլհաքիգա ազիզիմ տիւգ նասըլ պէեանը էսրարը գալպ իտէճէկիմի պիլմէեօրում...

— Գինթէս, քէրէմ պույուրուն լութֆէն իյգահաթ վիրինիզ – տէտի Մ. տը Բիանգուր – պէլքի տէ չու չիչէքլէրին գօգուսու սիզե ֆէնա սուրէթատ թէէսիր իտիպ պաշ ազրըսը վիրմիշ տիր։

— Խայր, իշ պէօյլէ տէկիլ, սանա հէր շէյի սէօյլէմէկէ վթէրէտտիւտ իտէրիմ, սէն վէ թէյզէմ պէնի զանէթ զարիպ վէ զանէթ խարիդիւլատէ պուլաճագսընըզ։

— Ա՛հ գինթէս – տէտի պիր սուրէթի զուրուրանէտէ Մ. տը Բիանգուր – սէն զարի՞պ մի, խարիդիւլատէ՞ մի։

— Ֆէտօրա – տէտի բրէնսէս – իյգահաթ վէր պագալըմ,

— Պէնտէ իյգահաթ վիրմէք իսթէրիմ, ֆագաթ սէն չօգ թէճճիւպ իտէճէքսին – իլավէ իթտի կէնճ գատըն մահրէմանէ վէ զարիֆանէ պիր սուրէթտէ պատէհու Մ. տը Բիանգուրա միւթէվճճիհէն եավաշճա չէօյլէ տէտի,

— Պանա կէօրիւնիւր քի...

— Սանա կէօրիւնիւր ազիզիմ բրէնսէս, նէ՛,

— Պանա կէօրինիւր քի,

— Լութֆէն սէօզիւնիզի իքմա՛լ իտինիզ։

— Մ. տը Սէնթ-Էրէմէ էվլէնմէկէ նէ՛ տէրէճէ արզու իտիեօրում։

— Մատա՛մ, – պաղրրտը տիւգ միւթէաճճիպ պիր սուրէթտէ վէ գըբգըրմըզը օլարագ – մատա՛մ։

— Նէ վար ազիզիմ տիւգ – սիւալ իթտի բրէնսէս խալէճանը գալպլէ – նի՛չիւն պու գատար գըբգըրմըզը օլտուն։

— Մատամ լա գօնթէս – տէտի Մ. տը Բիանգուր մէճպուրի պիր թէպէսսիւմլէ – պու լաթիֆէ տօղրուսու պիր ազ հազմ օլունաճագ գապիլտէն տէկի՛լ տիր, վէ...

— Հայտ՝ ֆիւթուր իթմէ, վէր գօլունու պանա սէվկիւլիմ տիւգ – տէտի մատամ Զօմալօֆ կիւեա հիչ պիր շէյ օլմամըշ կիպի, միւթատ օլան թավր ու հարէքէթինի թէքրար իքթիսապ իտէրէք – էթպարընըզը չաղրրընը, լազմ կէլէն էմրի մէրինիզ զիրա վագըթ կէճ տիր։ Պիզիմ պու վագըթտա սէֆարէթտէ պուլունմամըզ իգթիզա իտէրտի, պու տա սէնին գապահաթըն տըր, սէն հէր շէյի տագիգասընտա իճրա իթմէք մէզիյէթինի թէճէսսիմ իթտիրմիշ իքէն, անտէն պէրու պիր չօգ վագըթ կէշմիշ օլտուղու հալտէ, սաաթ 11 վուրտուղունու խապէր վիրմէտին։

— Ա՛հ մատամ, կիւլմէկէ հալիմ եօգ տուր – տէտի տիւգ միւթէէսսրանէ վէ միւտէպպիրանէ պիր թարզտա – տէմինճէք իթտիկինիզ լա՛զիֆէ նէ՛ տէրէճէ գալպիմի տէլտի պիլմէ՞միսինիզ։

— Պիչարէ միւսիւ տը Բիանգուրում, պէն սէնին պու գատար գալպին տէլինէճէկինի պիլմէդ իսմ՛...

— Ա՛հ մատամ, պու թէրէտտիւտ պէնի սիւչարը ղամմ ու ֆիւթուր իթմէքտէ տիր, պունտա բէք հագգսըզսըն, պէն սէնին իչին հաեաթքմը ֆէտա իթմէկէ հազիրրմ։

— Սահի՛հ մի։

— Պունա ճէվապը եէկեանէ օլմագ իւզրէ, տիւգ կէօզլէրինի կէօեէ տօղրու գալտըրըպ ուզուն պիր ա՛հ չէքտի։

— Հայտի կիտէլիմ – ազիզիմ տիւգ ճէվապ վիրտի կէնճ գատըն թէպէսսիմլէ – սէնտէն թալէպ իտէճէկիմ պիր շէյ օլսա, պու գատար դահրէմանանէ պիր ֆէտաքէարլըգ իսթէմէմ։

Մ. տը Բիանգուրուն արապասը թաշմէրտիվէն աչաղրսընտա հաղրը պէքլէմէքտէ օլտուղունտան, մատամ Զօմալօֆ, թէյզէսի բրէնսէս վէ տիւգ, Սէն-Բամնօ օթէլինտէն այրըլտըլար։

Հէման օ տագիգա իսթիեար Հապէշի տախի, թէզիինաթընտան կէօզլէրի գամաչմըշ, կէօրտիւկի վէ իչինտիկի շէյլէրտէն պիհուշ օլմուշ, վէ չու զարիպ զիեաֆէթէ տավէթլի օլանլար թարֆընտան, Սէն-Բամնօ նամընա էտա օլունան տուալար հագգընտա թէֆէքքիւրէ տալմըշ օլտուղու հալտէ, մէզքիւր ճէսիմ օթէլտէն այրըլմըշ տըր։ Օ սըրատա ուզագտան Շաեօ քիլիսէսինտէ սաաթ 11 պուչուգ վուրմագտա իսի։

— Օնպիր պուչո՞ղմու – տէտի իսթիեար – օ հալտէ կիճէ եարբսը միվասէլէթ իթմէկէ վագթըմ վար տըր։ Ա՛հ

1892 թարիխինէ գատար միւթէպէր վէ նախօտ ըէսմէն իշար իտիլտիքտէն իթիպարէն, պիր սէնէ սօնրա հիւքմի միւնֆէսիխ օլմագ իւզրէ ագա օլունմուշ օլան 6 մայիս 1881 թարիխլի թիճարէթ ահտնամէսի։

2 փետրվար, 4 մարտ 1895 թարիխինէ գատար հիւքմի ճարի օլմագ իւզրէ, Ալմանեա իլէ Եունանիսթան պէյնինտէ ագտ օլունմուշ օլան 9 յուլիս 1884 թարիխլի թիճարէթ ահտնամէսի,

1891 սէնէսի փետրվարընդն իպթիտասընտան իթիպարէն, վուգուս պուլաճագ իշար իւզէրինէ, հիւքմի պիր սէնէ սօնրա միւնֆէսիխ օլմագ իւզրէ, Ալմանեա իլէ Իթալիա արասընտա 4 մայիս 1883 թարիխինտէ ագտ օլունմուշ օլան թիճարէթ ահտնամէսի,

Էն զիեատէ մաղհարը միւնասատէ օլան միլլէթ էսասը իւզէրինէ թանզիմ օլունան, վէ քէօրիւքլի շարապլար ըէսմինին թէնզիլի տախի մէվատտը միւնտէրիճէսի ահքէամընտան պուլունան, վէ ըէսմէն իշար վուգուտունտան իթիպարէն 6 մահ սօնրա հիւքմի ֆէսխ իտիլէճէք օլան, Ֆրանսա իլէ Ավսթրիա Մաճարիսթան արասընտաքի 10 փետրվար 1884 թարիխլի ահտնամէ,

Իշար վուգուտունտան իթիպարէն, պիր սէնէ սօնրա հիւքմի միւնֆէսիխ օլմագ իւզրէ, Ֆրանսա իլէ Զուիցցերիա արասընտա միւնասէպաթը հէմճիվարիեէ տասընտա միւնասէպաթը հէմճիվարիեէ տասիր 23 փետրվար 1882 թարիխինտէ ագտ օլունմուշ օլան ահտնամէ։

1892 սէնէսի նիհաեէթինտէ իշար օլունմագ իւզրէ, Իթալեա իլէ Ավսթրիա վէ Մաճարիսթան արասընտա ագտ օլունմուշ օլան 7 սեպտեմբեր 1887 թարիխլի ահտնամէ։ Իպու մուահէտէ իշին ըէսմէն իշարը քէյֆիյէթ իտիլմէսի մէսելէսի, 28 դեկտեմբեր 1890 թարիխլի պիր նօթա մուճիպինճէ, 1892 սէնէսի նիհաեէթինէ թաալիգ օլունմուշ տուր։

Պու թարիխտէն 12 այ մուգատտէմ իշարը քէյֆիյէթ իտիլմէզ իսէ, մէզքիւր ահտնամէ 1897 սէնէսի նիհաեէթինէ գատար մէճպուրի տիր։

ՀՈՒԳՈՒԳ

ՀՈՒԳՈՒԴՈՒ ԻՏԱՐԷ

(6477ԵՆԷ ՆԵՐԵԿԴԷՆ ԴԵՎՄ)

Շիմտի մէճլիսի ումումինին վէզայիֆինի մալիումաթ օլմագ իւզրէ պէհան իտելիմ։ (1) Թուրուգ (եօլար) վէ մէապիրին (քէօբրիւլէր) թէսվիեէ վէ մուհաֆազասը, վէ պունա ռայիր էվրադըն, վէ պիր սէնէ զարֆընտա տախիլի վիլաեէթտէ եաբըլաճագ եօլաճա տայիր մէսահա վէ մէսարիֆ ճէտվէլլէրինին միւթալէասը, (2) զիրաաթ վէ թիճարէթ վէ սէնաեիյին էսպապը թէրագդիսի, վէ մէարիֆ վէ թէրպիեէյի ումումիյեէնին ինթիշարը, վէ մէմլէքէթին էսպապը մամուրիյեէթինին թէհարրիսի, վէ մահսուլաթըն իսլահը ճինսի (3) էմլաքը ումումիյեէնին պէյ (սաթմագ) ու շիրա (սաթըն ալմագ) վէ միւպատելէսի (պիր մալ մուգապիլինտէ, տիկէր մալ այմագ, թրանբա իթմէք) վէ էմլաքը պէյէտիեէ վէ մէհէսսէսաթը նաֆիանըն թամիր վէ թէճարա վէ իտարէլէրի, (4) վերկինին քէմիյեէթի (մըգտար) ասլիեէսինէ խալէլ կելմեեբէք թատիլի, վէ եէնիտէն թէքլիֆ (վերկի) վաղ ու թէվզիյի իլէ, թէքեալիֆէ (թէքլիֆլէր) տայիր լիվա իտարէ մէճլիսի մաղպաթալարընդն միւթալէասը, վէ թաատիլի թէքեալիֆ իսթիտալարընդն միւթալէասը իլէ, թէքեալիֆի միւնզամէնին (զամմ օլունան) թագսիմի, (5) մէնաֆիյի ումումիյեէնէ տայիր թէահհիւտաթ վէ մուգավէլաթ վէ թէէսիրաթը նաֆիա իշին իանէ թօքլանմասը, վէ պունլարընդն սիւերի (սուրէթլէր) իճրաիյեէսի (6) մէվատտը մէզքիւրէ խարիճինտէ օլարագ, վալի թարաֆընտան հէվալէ իտիլէճէք պիլճիւմ էէ խուսուսաթընդն միւզաքէրէսի։

ՎԻԼԱՅԵԹ ՄԷՃԼԻՍԻ ԻՏԱՐԷՍԻ

Վիլայեթ մէճլիսի իտարէսի, ազայի թապիիյեէ կէ ազայի միւնթէխէպտէն միւրէքքէպ տիր։ ազայի թապիիյեէ մէճլիսին ըէյիսի պուլունան վալիտէն պաշգա տէֆթէրտար, մէքթուպճու, վիլայեթի միւֆէթթիշի, նայիպ, վէ մէրքէզի վիլայեթտէ պուլունան միլլի (միլլէթլէր) միւխթէլիֆէ ըուէսայի (ըէյիսլէր) ըուհանիէսինին հագգը տըր։ Ազայի միւնթէխէպ իսէ, իքիսի Միւսլիմ վէ իքիսի զայրը Միւսլիմ օլմագ իւզրէ տէօրթ նէֆէրտէն իպարէթ տիր։ Շիմտի պագալըմ պու ազանընդ սուրէթի ինթիխապընէ սուրէթլէ իճրա օլունուր։ Մէճլիսի իտարէ ազայի միւնթէխէպէսինին ինթիխապը իշին, մէրքէզի վիլայեթտէ վալինին թահթը բիեասէթինտէ օլմագ իւզրէ, մէճլիսին ազայի թապիիյեէսինտէն միւրէքքէպ պիր մէճլիսի թէֆթիդ (այըրմագ, սէչմէք) թէշքիլ օլունուր, պու մէճլիս կէրէք մէրքէզի վիլայեթ վէ կէրէք լիվա վէ գազալար մէրքէզլէրի պուլունան շեհիր վէ գասապա էհալիսինտէն, վէ թէպաայի տէվլէթի Ալիեէտէն, սէնէվի տէվլէթէ տօղրուտան տօղրուեա լաագալ 500 ղուրուշ վերկի վերիր վէ օգուր եաղար պուլունանլարտան ինթիխապ իտիլիր։ Ազանընդ իշ միսլինէ միւսավի նամզէտլէր թաեին օլունուր, պու նամզէտլէրին էսամիսի մաթպու վարագալարա եազըլարագ, լիվա իտարէ մէճլիսլէրինէ կէօնտէրիլիր, լիվա իտարէ մէճլիսլէրինտէ նամզէտլէրին հէր պիրի հագգընտա ըէյ թօբլանտըգտան սօնրա, ըէյ վարագալարը թէմսիլ (մէօհրլէմէք) իտիլէրէք, մէրքէզի վիլայեթտէքի թէֆթիդ մէճլիսինէ իրսալ դէլընընը, վէ պու մէճլիստէ նամզէտլէրտէն էն աղ ըէյ գազանմը օլան սիւլսիւն էսամիսի չըգարըլտըգտան սօնրա, պագըսը եանի ինթիխապ իտիլէճէք ազանընդ տըյգը (իբի միսլի) մըգտարը իպգա իտիլիր, վէ վալի քէնտիսինէ էսամիսի արզ իտիլէն նամզէտլէրտէն միւնասիպ կէօրտիկինի, նիսպէթի մուգաբրէբէսի իւզրէ ազա ինթիխապ իտէրէք, Պապը Ալիեէ արզ իտէր, վէ ազայի միւնթէխէպէսինին մէմուրիյեէթլէրի մագամը Սատարէթտէն թահրիրաթը մախսուսէ իլէ թատիք իտիլիր։ Պիր տէ զայրի Միւսլիմ իշին գանուն պիր զայա գօյմուշ տուր, էկէր պիր վիլայեթ տախիլինտէ սաքին պուլունան թէպտայի զայրի Միւսլիմէնին ճէմաաթը միւխթէլիֆէսի մէվճուտ իսէ, կէրէք մէճլիսի թէֆթիդին նամզէտլէր թաեին ինթիսպիեէ նըսֆը թէրթիպի զարագ իճրա օլունուր, մէէմուրիյեէթտէն չըգան ազանընդ թէքրար ինթիխապը ճայիզ տիր։

ՄԷՃԼԻՍԻ ԻՏԱՐԻՆԻՆ ՎԷԶԱՅԻՖԻ

Վիլայեթ մէճլիսի իտարէսինին, միւզաքէրէսինէ մէէմուր օլտուղու մէվատտ, ումումրու իտարէ իլէ տեավիյի իտարէեէ այիտ տիր։ Տեավիյի իտարէ հագգընտաքի վեզայիֆի, ֆասլը մախսուսունտա պէեան իտիլէճէկինտէն, պունտա եալընընզ ումուրու իտարէեէ տայիր վեզայիֆի պէեան օլունուր։ Ումուրու մալիեէ հագգընտաքի վեզայիֆ, հիւքիւմէթճէ լազըմ օլան, միւպահեաթ վէ մուգավէլաթընն ագտը, վարիտաթը էօշրիեէ վէ ըուսուսիյեէնին, վէ միրի օրմանլարընընն միւզահեատէսի, էպնիեէյի միրիեէ ինշաաթը, ասաքիրի զապթիեէ, վէ լետելհաճէ սուրէթի ֆեվգէլատտէ իսթիխտամ իտիլէճէք ասաքիրի մուավինէ վէ միւսթահֆըզէնին մեսարիֆաթընն թէֆթիշ վէ թեդգիգի, տեվլէթին էմվալը մենգուլէ վէ զայրը մենգուլէսինին մուհաֆազասը, էհալիյի վիլահեեթէ թարհ իտիլէն թէքալիֆին լիվալարճա թագսիմ վէ թէվզիյի, քիմսէնին թահթը թէսարրուֆունտա պուլունմահան եէրլէրին միւպահեա վէ ֆիւրուխթի, սուրէթի մուվագգաթատա թէրքի (պունլար հէր մալիեէեէ այիտ տիր։)

Շիմտի ումուրու նաֆիահա այիտ օլանլար, լիվալար պէյնինտէ թուրուգ ալագըմէ ինշաաթը, տախիլի վիլահեեթտէ զիրաաթ վէ թիճարէթէ վէ սայիր ումուրու նաֆիահա միւթէալլիգ մէվատտընն միւզաքէրէսի, իսլահմանէ, խասթախանէ վէ զուրբէպախանէլէր թէէսիսի, ումուրու պէլէտիեէ, մէճլիսի պէլէտիեէ դարարլարընընն թեդգիգի, բանայըր վէ բազար եէրլէրի վէ գազրիսթան մահեէլլէրի թախսիս վէ թահվիլի, սըհհէթի ումումիյեէնէ միւթէալլիգ խուսուսաթ, ումուրու իտարէյի միւլքիեէ, գազա վէ գարիեէլէրին թաղիեր վէ իլհադ վէ իրթիպաթլարը, լիվալար իտարէ մէճլիսինտէ, աէրէճէյի իպթիսասիեէտէ միւզաքէրէ իտիլէն մէվատտէն իրճաղ իտէնլէրլէ, վալի թարաֆընտան հէվալէ իտիլէն հէր նէվի ումուրուն միւզաքէրէսի։

Մէճլիսի իտարէ ումուրու սալիեէ վէ չէրիեէեէ զէրրէ գատար միւտախէլէ իտէմէզ, վէ ումուրու իտարէեէ տայիր մուգարրէրաթընտան (գարարլար) վալինին սէլահիյեէթի տախիլինտէ օլանլար, վալինին էմրի իլէ իճրա իտիլիր, վէ օլմահանլար, պիլիսթիյան ինրատէյի Սէնիյեէսի չէրէֆսատը օլմագ իւզրէ, Պապը Ալիեէ արզ օլունուր։ Ֆագաթ վիլահեեթ Նիզամնամէսինին 81ինճի մատտէսի մուճիպինճէ, վալիյի վիլահեեթ, Իրատէյի Սէնիյեէեէ միւթէալլիգ պուլունան թէտապիրին շիտտէթի լեւզումինի իլան վէ մէսուլիյեէթինի տէրէօհտէ իյլէտիկի հալտէ, պա Իրատէյի Սէնիյեէ թատիգ օլունմագ շարթըյլա տօղրուտան տօղրուեա իճրա իտէպիլիր։ 25 մուհարրէմ 1293 թարիխլի իտարէյի ումումիյեէնի վիլահաթ թալիմաթը մուճիպինճէ, մէճլիսի իտարէնին վազիֆէսի, սըրֆ միւզաքէրէեէ միւնհասրը օլտուղունտան, խիլաֆը գարար իճրաաթտան տօլանը մէճլիսճէ մէսուլիյեէթ թէրէթթիւպ իտէմէեիպ, ազալար եալընընը գանունէն մուայեէն օլան վազիֆէլէրինին սուլի իսթիմալինտէն թէվգադգէ իտէճէքլէր տիր, վէ ումուրու հիւքիւմէթտէ եօլսուզ վէ ուլկունսուզ ահվալ կէօրտիւքլէրի հալտէ, հագգա մագրուն պուլունան թահգիգաթլարընը Պապը տեվլէթէ գատար իշարէ սէլահիյեէթլէրի վար տըր։ Մէճլիս մուգարրէրաթընընն խսլաֆը իճրաաթը, վէ եա պիլա մուճիպ թէրք ու իպթալ վէ թէէխիր իտիլմէսինին մէսուլիյեէթի, հիւքիւմէթէ իճրաիեէ մէէմուրլարընընա այիտ տիր։

(Տեվամ)

ՄԷՔԵԱԹԻՊ

ԱՏԱԲԱԶԱՐԸՆՅԱՆ

...Խմբագիր,

Լրագրոյդ 6485 թուոյն Ազգ. Հիւանդանոցի նուիրատուութեանց ցանկին մէջ զարմացմամբ տեսայ, Ատա-Բազարի Ս. Կ. եկեղեցւոյ թաղէն 1800 ղրշ. (հազար ութն հարիւր ղրշ.)։

Ներեցէք որ քիչ մը բացատրութիւն տամ այդ մասին։

Ի վաղուց անտի՝ Ատա-Բազարի չորից եկեղեցեաց մէջ ի նպաստ Ազգ. Հիւանդանոցի պնակաշրջութիւնք կըլլան, որոշեալ մասնաւոր անձանց ձեռամբ. Ս. Կարապետ թաղի սոյն պնակաշրջութիւնը ու հասոյթից պահպանուած բաւական ժամանակէ ի վեր ինձ յանձնուած էր։ Մի քանի շաբաթներ առաջ առաջարկեցի թաղիս Պատ. թաղական խորհրդոյն, որ հաւաքեալ 20 ոսկւոյ չափ դումարն անձամբ յանձնեմ Ազգ. Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան, բայց արժան համարուեցաւ որ տեղւոյս Փոխ-Առաջնորդ և երկսեռ վարժարանաց Տեսուչ Արժ. Յովհաննէս վարդապետի ձեռամբ ղրկուի նոյն գումարն։

Մեծ եղաւ մեր զարմանքն երբ պատուական լրագրոյդ մէջ մեր նպաստն փոխանակ 2160 ղրշ.ի, 1800 ղրշ. տեսայ նշանակեալ, թաղ. խորհրդոյ գանձապետ էֆենտիին դիմեցի բացատրութիւն ստանալու համար, որ յայտնեց թէ,

Ս. Կարապետի թաղն տարեկան 36000 ղրշ. պիւտժէ ունենալով, նոյն օրերն դրամական անձկութիւն զգացուած էր, և առ ի դարման, Հիւանդանոցի 2160 ղրշ.էն, 360 ղրշն առժամապէս վար դրուած էր ու միայն 1800 ղրշ ղրկուած։ Այս առարկութեան պատասխանեցի թէ Ազգ. Հիւանդանոցի անուամբ ժողովրդէն հաւաքուած 10-20 բարանելն թաղին պէտքերուն ծախսել արդարութիւն չէ քանի որ սոյն դրամն աւելի մեծ և ամենակարևոր պէտքի մը, այն է, ի սիրոյ հարիւրաւոր թշուառացելոց պէտի գործածուի։

Երբ երկուստեք բաւական վիճաբանեցանք այս մասին և եղածին ապօրինաւորութիւն ըլլալն իմացուցի, յետեալ գանձապետ էֆենտին, հաճեցաւ «վերհանձնօրէն» նուաստս նախատել, դուցէ ճշմարտութիւնն և արդարութիւնն խօսելուս համար։

Արդարութի՞ւն է միթէ առնուլ մի աղքատի ունեցածն և տալ հարուստին, աղգասիրութի՞ւն է միթէ, Ազգային Հիւանդանոցի վերաբերեալ գումարէ մը 360 ղրշ. վար դնել, որովհետև Ս. Կարապետ թաղի նման հարուստ թաղի մը 36000 ղրշ. պիւտժէէն 360 ղրշ. բացն դոցելու համար։

Թող դիտնա՛ն սոյն տողերն կարդացողք, որ սոյն տեսակ մոլութիւնք պիտի ձաղկուին միշտ ուր և որու միջոցաւ որ լինին։

ՍԱՐԳԻՍ ՍՐԱՊԵԱՆ

15 Յուլիս 1891

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՋԻ

Էջմիածնի «Հնդոստանոյ ընդարձակ էրատանց ինդէքս», իբրև ուշադրութեան արժանի ինչ, լրագրոյս 2258րդ. թիւ թերթին մէջ (Յունիս 8) տեղի գրաւած էր, և յետ ինչ ինչ դիտողութեանց՝ փափաք յայտնած էինք որ համաձայնութեամբ և սիրով վարուին ընդ միմեանս և ի բարձանց այսի սիրոյ և եղբայրութեան գեղեցիկ օրինակ հանդիսանան ամենայն Հայոց, որ ի սիլուս աչխարհի։

Արդ օգտակար և պատշաճ կը համարիմք հրատարակել՝ Տփղիսէն Յունիս 24 թուով առ մեզ ուղղեալ նամակ մը, յորում յիշեալ խնդրոյն վերայ բաւական ծանօթութիւնք կը գտնուին։

Ահաւասի՛կ,

«Երբ ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետն անակնկալ մահուամբ հանգեաւ ի Տէր, մեծ պատասխանատուութիւն ծանրացաւ Դեր. Տ. Երեմիա Ս. Արքեպիսկոպոսի վերայ իբրև Սինոդի Ատենապետի Տեղակալի վերայ։ Նոյնն Դերապատուութիւնն պարտէր ա՛նպիսի միջոցներ ձեռք առնուլ, որ թէ՛ մայրավանից և թէ՛ վիճակաց ընթացիկ գործերն և խնդիրներն կանոնաւոր և բաղձալի դրութեան մէջ պահպանուին և կարելի լինի յառաջ տանիլ։ Իսկ այդ նպատակին հասնելու միակ միջոցն էր պէեան իտիլէճէկինտէն, պունտա եալընընզ ումուրու իտարէեէ տայիր վեզայիֆի պէեան օլունուր։ Ումուրու մալիեէ հագգընտաքի վեզայիֆ, հիւքիւմէթճէ լազըմ օլան, միւպահեաթ վէ մուգավէլաթընն ագտը, վարիտաթը էօշրիեէ վէ ըուսուսիյեէնին, վէ միրի օրմանլարընընն միւզահեատէսի, էպնիեէյի միրիեէ ինշաաթը, ասաքիրի զապթիեէ, վէ լետելհաճէ սուրէթի ֆեվգէլատտէ իսթիխտամ իտիլէճէք ասաքիրի մուավինէ վէ միւսթահֆըզէնին մեսարիֆաթընն թէֆթիշ վէ թեդգիգի, տեվլէթին էմվալը մենգուլէ վէ զայրը մենգուլէսինին մուհաֆազասը, էհալիյի վիլահեեթէ թարհ իտիլէն թէքալիֆին լիվալարճա թագսիմ վէ թէվզիյի, քիմսէնին թահթը թէսարրուֆունտա պուլունմահան եէրլէրին միւպահեա վէ ֆիւրուխթի, սուրէթի մուվագգաթատա թէրքի (պունլար հէր մալիեէեէ այիտ տիր։)

Շիմտի ումուրու նաֆիահա այիտ օլանլար, լիվալար պէյնինտէ թուրուգ ալագըմէ ինշաաթը, տախիլի վիլահեեթտէ զիրաաթ վէ թիճարէթէ վէ սայիր ումուրու նաֆիահա միւթէալլիգ մէվատտընն միւզաքէրէսի, իսլահմանէ, խասթախանէ վէ զուրբէպախանէլէր թէէսիսի, ումուրու պէլէտիեէ, մէճլիսի պէլէտիեէ դարարլարընընն թեդգիգի, բանայըր վէ բազար եէրլէրի վէ գազրիսթան մահեէլլէրի թախսիս վէ թահվիլի, սըհհէթի ումումիյեէնէ միւթէալլիգ խուսուսաթ, ումուրու իտարէյի միւլքիեէ, գազա վէ գարիեէլէրին թաղիեր վէ իլհադ վէ իրթիպաթլարը, լիվալար իտարէ մէճլիսինտէ, աէրէճէյի իպթիսասիեէտէ միւզաքէրէ իտիլէն մէվատտէն իրճաղ իտէնլէրլէ, վալի թարաֆընտան հէվալէ իտիլէն հէր նէվի ումուրուն միւզաքէրէսի։

Մէճլիսի իտարէ ումուրու սալիեէ վէ չէրիեէեէ զէրրէ գատար միւտախէլէ իտէմէզ, վէ ումուրու իտարէեէ տայիր մուգարրէրաթընտան (գարարլար) վալինին սէլահիյեէթի տախիլինտէ օլանլար, վալինին էմրի իլէ իճրա իտիլիր, վէ օլմահանլար, պիլիսթիյան ինրատէյի Սէնիյեէսի չէրէֆսատը օլմագ իւզրէ, Պապը Ալիեէ արզ օլունուր։ Ֆագաթ վիլահեեթ Նիզամնամէսինին 81ինճի մատտէսի մուճիպինճէ, վալիյի վիլահեեթ, Իրատէյի Սէնիյեէեէ միւթէալլիգ պուլունան թէտապիրին շիտտէթի լեւզումինի իլան վէ մէսուլիյեէթինի տէրէօհտէ իյլէտիկի հալտէ, պա Իրատէյի Սէնիյեէ թատիգ օլունմագ շարթըյլա տօղրուտան տօղրուեա իճրա իտէպիլիր։ 25 մուհարրէմ 1293 թարիխլի իտարէյի ումումիյեէնի վիլահաթ թալիմաթը մուճիպինճէ, մէճլիսի իտարէնին վազիֆէսի, սըրֆ միւզաքէրէեէ միւնհասրը օլտուղունտան, խիլաֆը գարար իճրաաթտան տօլանը մէճլիսճէ մէսուլիյեէթ թէրէթթիւպ իտէմէեիպ, ազալար եալընընը գանունէն մուայեէն օլան վազիֆէլէրինին սուլի իսթիմալինտէն թէվգադգէ իտէճէքլէր տիր, վէ ումուրու հիւքիւմէթտէ եօլսուզ վէ ուլկունսուզ ահվալ կէօրտիւքլէրի հալտէ, հագգա մագրուն պուլունան թահգիգաթլարընը Պապը տեվլէթէ գատար իշարէ սէլահիյեէթլէրի վար տըր։ Մէճլիս մուգարրէրաթընընն խսլաֆը իճրաաթը, վէ եա պիլա մուճիպ թէրք ու իպթալ վէ թէէխիր իտիլմէսինին մէսուլիյեէթի, հիւքիւմէթէ իճրաիեէ մէէմուրլարընընա այիտ տիր։

(Տեվամ)

ՄԷՔԵԱԹԻՊ

ԱՏԱԲԱԶԱՐԸՆՅԱՆ

...Խմբագիր,

Լրագրոյդ 6485 թուոյն Ազգ. Հիւանդանոցի նուիրատուութեանց ցանկին մէջ զարմացմամբ տեսայ, Ատա-Բազարի Ս. Կ. եկեղեցւոյ թաղէն 1800 ղրշ. (հազար ութն հարիւր ղրշ.)։

Ներեցէք որ քիչ մը բացատրութիւն տամ այդ մասին։

Ի վաղուց անտի՝ Ատա-Բազարի չորից եկեղեցեաց մէջ ի նպաստ Ազգ. Հիւանդանոցի պնակաշրջութիւնք կըլլան, որոշեալ մասնաւոր անձանց ձեռամբ. Ս. Կարապետ թաղի սոյն պնակաշրջութիւնը ու հասոյթից պահպանուած բաւական ժամանակէ ի վեր ինձ յանձնուած էր։ Մի քանի շաբաթներ առաջ առաջարկեցի թաղիս Պատ. թաղական խորհրդոյն, որ հաւաքեալ 20 ոսկւոյ չափ դումարն անձամբ յանձնեմ Ազգ. Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան, բայց արժան համարուեցաւ որ տեղւոյս Փոխ-Առաջնորդ և երկսեռ վարժարանաց Տեսուչ Արժ. Յովհաննէս վարդապետի ձեռամբ ղրկուի նոյն գումարն։

Մեծ եղաւ մեր զարմանքն երբ պատուական լրագրոյդ մէջ մեր նպաստն փոխանակ 2160 ղրշ.ի, 1800 ղրշ. տեսայ նշանակեալ, թաղ. խորհրդոյ գանձապետ էֆենտիին դիմեցի բացատրութիւն ստանալու համար, որ յայտնեց թէ,

Ս. Կարապետի թաղն տարեկան 36000 ղրշ. պիւտժէ ունենալով, նոյն օրերն դրամական անձկութիւն զգացուած էր, և առ ի դարման, Հիւանդանոցի 2160 ղրշ.էն, 360 ղրշն առժամապէս վար դրուած էր ու միայն 1800 ղրշ ղրկուած։ Այս առարկութեան պատասխանեցի թէ Ազգ. Հիւանդանոցի անուամբ ժողովրդէն հաւաքուած 10-20 բարանելն թաղին պէտքերուն ծախսել արդարութիւն չէ քանի որ սոյն դրամն աւելի մեծ և ամենակարևոր պէտքի մը, այն է, ի սիրոյ հարիւրաւոր թշուառացելոց պէտի գործածուի։

Երբ երկուստեք բաւական վիճաբանեցանք այս մասին և եղածին ապօրինաւորութիւն ըլլալն իմացուցի, յետեալ գանձապետ էֆենտին, հաճեցաւ «վերհանձնօրէն» նուաստս նախատել, դուցէ ճշմարտութիւնն և արդարութիւնն խօսելուս համար։

Արդարութի՞ւն է միթէ առնուլ մի աղքատի ունեցածն և տալ հարուստին, աղգասիրութի՞ւն է միթէ, Ազգային Հիւանդանոցի վերաբերեալ գումարէ մը 360 ղրշ. վար դնել, որովհետև Ս. Կարապետ թաղի նման հարուստ թաղի մը 36000 ղրշ. պիւտժէէն 360 ղրշ. բացն դոցելու համար։

Թող դիտնա՛ն սոյն տողերն կարդացողք, որ սոյն տեսակ մոլութիւնք պիտի ձաղկուին միշտ ուր և որու միջոցաւ որ լինին։

ՍԱՐԳԻՍ ՍՐԱՊԵԱՆ

15 Յուլիս 1891

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՋԻ

Էջմիածնի «Հնդոստանոյ ընդարձակ էրատանց ինդէքս», իբրև ուշադրութեան արժանի ինչ, լրագրոյս 2258րդ. թիւ թերթին մէջ (Յունիս 8) տեղի գրաւած էր, և յետ ինչ ինչ դիտողութեանց՝ փափաք յայտնած էինք որ համաձայնութեամբ և սիրով վարուին ընդ միմեանս և ի բարձանց այսի սիրոյ և եղբայրութեան գեղեցիկ օրինակ հանդիսանան ամենայն Հայոց, որ ի սիլուս աչխարհի։

Արդ օգտակար և պատշաճ կը համարիմք հրատարակել՝ Տփղիսէն Յունիս 24 թուով առ մեզ ուղղեալ նամակ մը, յորում յիշեալ խնդրոյն վերայ բաւական ծանօթութիւնք կը գտնուին։

Ահաւասի՛կ,

«Երբ ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետն անակնկալ մահուամբ հանգեաւ ի Տէր, մեծ պատասխանատուութիւն ծանրացաւ Դեր. Տ. Երեմիա Ս. Արքեպիսկոպոսի վերայ իբրև Սինոդի Ատենապետի Տեղակալի վերայ։ Նոյնն Դերապատուութիւնն պարտէր ա՛նպիսի միջոցներ ձեռք առնուլ, որ թէ՛ մայրավանից և թէ՛ վիճակաց ընթացիկ գործերն և խնդիրներն կանոնաւոր և բաղձալի դրութեան մէջ պահպանուին և կարելի լինի յառաջ տանիլ։ Իսկ այդ նպատակին հասնելու միակ միջոցն էր

լրացուցեալ Սինոդի անդամոց թիւը, ըստ որում յիշեալ խնդրոյց առաւելագոյն մասը Սինոդի միջոցաւ միայն հնարաւոր է անօրինել և անտեսել, ըստ արամադրութեան օրինաց։ Բաց ի Սինոդի գործակցութեան կանոնաւորութեան հարկէն, պէտք էր մանաւանդ առաջիկայ կաթուղիկոսական ընտրութեան համար օրինաստեղծման ձայներու թիւն ամբողջացնել։ Այդպիսի կարևոր պատճառներէ ստիպեալ՝ Նորին Գերապատուութիւնն առաջարկեց կառավարութեան ի հաստատութիւն՝ երեք անձինք յանդամակցութիւն Սինոդի։ Սինոդական չորս անդամք լուրն առնելով այդ առաջարկութեան՝ նախ ներքին դործոց Պ. Նախարարին ծածուկ հեռագրով բողոք կը բառնան. ապա Մայիսի 22ին կոմիսարի Պ. Կառավարչապետին՝ գրութեամբ մը։ Բողոքող հարք իրենց բողոքին հիմք կը դնեն այն, որ իբր թէ՝ այդպիսի առաջարկութիւն մը օրէնքով պահուած է միայն Կաթողիկոսին. սակայն նախ անհիմն է այդպիսի պատճառաբանութիւն մը, ըստ որում օրէնքը Կաթողիկոսին տալով անդամոց ընտրութեան իրաւունքը՝ ենկատի է ունեցած Սինոդ մը, որ միշտ լրացածթիւ պիտի ունենայ և ոչ թէ երեքով մեկէն պակասած. երկրորդ՝ Պոլսոյ Հայոց Ազգ. Յոդուածն ուղղակի իրաւունք կուտայ Ցեղակալին, առ բացակայութեան Կաթողիկոսի օգտագործել նորա իրաւունքներէն, բաց ի կրօնական յայտնի խնդրոց անօրինութիւններէն. և այդ այդպէս ալ հասկանալի է։ Ենթադրենք որ մինչև Կաթողիկոսի ընտրութիւնը և ի գահ բազմելը մնացած անդամներէն ալ մէկ քանին կալող են վախճանիլ. արդ՝ կարելի՞ է յանդամոց դատարկացեալ առեան մը թողուլ առանց անդամների և սպասել Կաթուղիկոսի գալուստեան։ Թէ արդարև յիշեալ 42րդ. յոդուածն յայդդէպս իրաւունք կուտայ Ցեղակալին՝ նոր անդամոց հաստատութեան առաջարկութիւն ընել, պարզ ապացուցուած է նաև անցեալ օրինակօք. Յետ մահուան Մատթէոս Կաթուղիկոսի՝ Գէորգ Եպիսկոպոս Վեհապետեան առաջարկեցաւ և հաստատեցաւ անդամ Սինոդի, որ և իբրև երիցագոյն՝ կարգեցաւ տեղակալ։ Յետ մահուան Գէորգ Կաթողիկոսի՝ այժմի Տէր Հանդուցեալ Տ. Մակար Հոդելոյս Հայրապետն իւր տեղակալութեան օրով Սինոդի պակասեալ մի անդամոյ թիւը լրացուցնելու համար առաջարկեց զՍարգիս վարդապետ Տէր Գասպարեանց (այժմ Եպիսկոպոս) ի հաստատութիւն կառավարութեան, սակայն կառավարութիւնն յիշեալ վարդապետի ընտրութիւնը հաստատել չը կարելով գործի մը պատճառով Պրօկուրորի ցուցմամբ հաստատեց ի նոյն պաշտօն զԱմբրէ վարդապետ (այժմ Եպիսկոպոս, Առաջնորդ Վրահայոց)։ Այսպիսի ինչ է և վիճակաւորաց անուանումն ու կարգումն։ Քանի՞ քանիցս Կաթուղիկոսաց մահէն յետոյ Սինոդն ինքնին կարգեր է վիճակաց կառավարիչներ, մինչդեռ նոյնպէս Կաթողիկոսի անկ է և արժան՝ վիճակաց տեսուչներ, հովուապետական իշխանութեան ներկայացուցիչներ և գործադիրներ կարգել, և սակայն անհրաժեշտ հարկը ստիպեր է բացառութիւններ կազմել, անհնարին լինելով վիճակներ լոկ ի տեսչութիւն վիճակային կոնսիստորիաների թողուլն։

«Վերոգրեալներէս բացայայտ կերևի, որ Սինոդական Հարց ոմանց բողոքը անհիմն է. և անոր շարժառիթը ո՛չ սկզբունքն է, այլ անձնաւորութեանց խնդիրն. զի կը գուշակեն թէ առաջարկեալ անձանց հաստատութեամբ Սինոդի մէջ մեծ փոփոխութիւններ տեղի պիտի ունենան. փոփոխութիւններ, որոնք անհաճոյ, արդարև, անձնական հաշուոյ ի խնդիր եղելոյ այս կամ՝ այն անձին, բայց անտարակոյս հաճոյ և փափաքելի՝ ամէն բարեսիրաց և եկեղեցասէր ազգայնոց։ Այս խնդրոյ վերայ ձեր հրատարակած դիտողութիւնք յայտնաբարբառ կը ծանուցանեն ձեր ճշմարտասէր զգացմունքն և ջերմեռանդագին փափաքն ի պահպանութիւն սիրոյ և խաղաղութեան ազգային մեծ Ուխտի ցրութեան մէջ, ևս և իրաւանց և արդարութեան, որոց դէմ դնել երբեմն կը փորձեն մարդիկ, առանց յաջ և յահեակ նայելու։ Դուք ինքնին կորովահաս կշռադատութեամբ արդէն պարզաբանած էք ա՛յն իրաւունքն և պատճառներն, որոնք հարկադիր եղան Սինոդի նոր պակասեալ անդամոց թիւը լրացնելու։»

(Փ–ՆՂ)

ՄԻԹԻԼԷՆԷՎԻՒ

Բուսիատա Արնօտէն նամ քիւշիւք շէհիրտէ օլտուգճա զարիպ պիր վագատ զուհուրա կէլմիշ օլտուղուն Բէթրսպուրկ զաղէթալարը ըիվաեէթ խաբեարլար։

Տավիտ Քէրտիչէֆ նամընտա միլեոն սահիպի պիր զէնկին, շէհրի մէզքիւրտէ խասթալանըպ, 8–10 կիւն գատար ադրպպա քէնտիսինին թէտավիսինէ սայ իթմիշ իսէ ատէ, միւսաւվաթը վագրա քեարկիր, թէէսիր օլամաեարաք, միւմայլէյհ վէֆաթ իթմիշ տիր։ Քէնտիսինէ Գաֆգասիա էհալիսինէ մախսուս պիր միւքելլէֆ իւնիֆորմա կիյտիրիլտիքտէն սոնրա, իւզերի աչրդ պիր թապութա վաղ իլէ քիլիսէեէ նապլ օլունուր։

Քիլիսէտէ բաբաղ լաղմ կէլէն տուալարը օգուտուղտան սոնրա գայիտէթէն էօլիւեիւ սոն տէֆա էօբէճէկի սրբատա, միւթէվէֆֆա պիրտէն պիրէ տողրուլուպ թապութտան գալդտրդը կիպի, «սէնի հատտինի պիլիմէզ, պէն էմի իթմէտիքճէ պէնի կէօմմէկէ նասրլ ճիւրաթ իտիեօրսուն, տէեի բաբաղն եիւզիւնէ իքի տէ չիտտէթլի սիլկէ էնտիրիր։ Արթըզ քիլիսէտէ հազրը պուլունան ատէմլէրի իսթիլա իտէն տէհշէթի թաարիֆ իթմէք միւմքին օլամազ։ Հէր քէս գաչան գաչանա օլտուղու սրբատա պիր իքի չօճուգ. վէ գատըն էգիլմիշ իսէ տէ, էօլիւ տէ միւքէմմէլէն տիրիլմիշ օլտուղունտան, խանէսինէ նազլ իտիլէրէք իատէյի հաեաթ իյլէտիկի իչին օ կիճէ պիր տէ միւքէմմէլ զիեաֆէթ քէշիտէ օլունուր։

Զարիպ տիր քի, հէրիֆ իւչ կիւն սոնրա պիր տահա էկօզիւնիւ ալմամագ իւզրէ էպէտի ույգուեա տալմըշ տըր։

ՏԱԽԻԼԻԵՆ

Յուլիսին 3ինտէն 16սընա գատար Իզմիրտէն Էվրօբաեա 2 միլեոն 880,880 գըյեէ պագլա վէ 127,910 գըյեէ հաշհաշ թօխումմա, վէ 76,399 գըյեէ պուղտայ, վէ պէհէր քիլէսի 59 պուչուգ գըյեէ իմիպարըյլա 76,160 քիլէ արբա վէ յուլիսին 17սինտէն 19ունա գատար Էվրօբաեա 2 միլեոն 113,940 գըյեէ պագլա, վէ 40 546 գըյեէ հաշհաշ թօխումմա, վէ 5,288 գըյեէ պուղտայ, վէ պէհէր քիլէսի 59 պուչուգ գըյեէ իթէպարըյլա 58085 քիլէ արբա իխրաճ իտիլմիշ տիր։

Պագլանըն գըյեէսի 33 բարաեը թէճավուզ իթմէքտէ տիր։ Սաթըշ ազ օլտուղունտան, տահա զիեատէ թէրադգիսի մէէմուլ տուր։

Գալաթա ումումիխանէլէրինտէն պիրիսինտէ Շահին նամընտա պիր գարբեը գաթլ իտէն թահիր տիւն մահքէմէյի ճինաեէթտէ 15 սէնէ քիւրէկէ գօնուլմասընա գարար վէրիլմիշ տիր։

Իրանտա թէշէքքիւլ իթմիշ օլան թէնպէքի ըէժիսի իլէ էհալի արաբնտա թէնպէքի պէյ ու շիրասընտան փալաեը խայլիճէ իսթիլաֆաթ թէքէվվիւն վէ պուհրան թէհատուլս իլլէմիշ տիր։

ՐԷՃԱ

Ղազէթամըզ սաեէյի մէաբիֆ վէ մէրահիմատէյի հազրէտի Փատիշահիտէ սան ատէֆա, վէ պիր սուրէթի մունթամատամատ ինթիշարէ պաշլատալրան պէջուլ, թամ տէօրթ այ միւրուր իլթմիշ օլտուղու հալտէ, թաշրալարան հէնուզ պագը զաթլար պէտէլինի իրսալէ հիմմէթ իլթմիշ օլմատըգլարընտան, վէ պուայլար իսէ, թապիաթնլէ զիեատէճէ ագճէ տարլըզը չէքիլմէքտէ պուլունուտուզունտան, պէրտի թէչվիգաթ պիրան էվվել իրսալէ հիմմէթլէրինի ըէճա իտէրիզ։

ԹԷԼԷԳՐԱՖԼԱՐ

Լօնտրա 2 Օգոստոս. — «Թայմս» զազէթասը, Ֆրանսըզ տօնանմասընին Գրօնշթատ լիմանընը զիեարէթ իթմէսինէ տայիր Բէթրսպուրկտան պիր մէնպայի մէվսուգտէն տոզ իթտիկինի պիլմէէեան պիր մէքթուպ նէշր իլէմիշ տիր։ Զիեարէթի մէզքիւրէնին էհէմմիյէթինէ տայիր պազը թաֆսիլաթը հավի օլան մէքթուպու մէզքիւր մէալինէ նէզարէն, Բուսիանըն Բարիստէքի սէֆիրի պարօն տը Մօրէնհայմ, Ֆրանսա իլէ Բուսիա արասընտա ագտ օլունանագ իթթիֆագը չէրայիթի էսասիեէսի հագգընտա, Մ. Կարնօ իլէ իճրայի միւզաքէրաթ իլէմիշ տիր։ Մուահէտէյի իթթիֆագիեէ միւսվէտտէսի ամիրալ Ժէրվէ Թարաֆընտան Գրօնշթատա կէօթիւրիւմիշտիր։ Մուահէտէյի մէզքիւրէ Զար հազրէթլէրի թարաֆընտան տէկիլ, Ֆագաթ Բուսիա վիւքէլասը ճանիպինտէն իմզա օլունանագ, վէ վագթը սիւնասիպլէ գատար մահիյէթի իպթիտաիեէեի հայիզ օլանագ իմիշ։

Ամիրալ Ժէրվէ Մ. տը Կիէրս վէ Մ. Վանօվսքի վէ Մ. Զիիսաչէֆ իլէ ուզուն ուզատի վէ մահրէմանէ պիր սուրէթտէ իճրայի միւզաքէրաթ իլէմիշ տիր։ Տէվզիթէէն ասաքիրի պէրրիեէ վէ պահրիեէսինին հարէքեաթը միւշթէրէքէլէրինէ տայիր օլան չէրայիթի տիրլօմաթիգըյեէ, վիւքէլայի միւշարիւէյհիւմ թարաֆընտան իմզա իտիլմիշ իմիշ։

Գրօնշթատ 2. — Տիւնքի կիւն «Մարէնկո» նամ Ֆրանսըզ վաբօրընտա զաեէթ միւքէմմէլ պիր պալօ թէրթիպ օլունմուշ տուր։ Իշլալ պալօտա 700 մէտուլյն հազրը պուլունմագտա իտի։

Բէթրսպուրկ 2. — Ֆրանսըզ տօնանմասը զապթանը, պու կիւն չիթարեէ վէ էրմիթաժ սէրայլարընը զիեարէթ իթմիշլէր տիր։ Պունու միւթէագըպ Սէնթ-Ան նիշանընին պիրինճի ռիւթպէսինի համիլ օլան ամիրալ Ժէրվէ հազրը օլտուղու հալտէ, իրֆաիեէ ալաեը թարաֆընտան պէօյիւք պիր ըէսմի կէչիտ իճրա իտիլմիշ տիր։

Պուքրէշ 2. — Բուսիա եէհուտիլէրինին Բումանիաեա հիճրէթլէրինի մէն իթմէք իւզրէ, Բումանիա հիւքիւմէթինին խաթթը հուտուտտա ասքէր ճէմ ու թահշիտ իթտիկինէ տայիր Ինկիլիզ զազէթալարը թարաֆընտան նէշր օլունան հավատիսի «Ամանս տը Բումանի» թէքզիպ իլէմիշտիր։

Խաթթը հուտուտտէ այէլատէ պիր ասքէրի գօրտսն մէվճուտ օլուպ, գօրտսն մէէմուրլարընա Բուսիատան հիճրէթ իտէն եէհուտիլէրին Բումանիաեա քիւլլիեէթ իւզրէ կէլմէլէրի մէն օլունմասը էմր իտիմիշտիր։

Մօսգուա 2. — Տիւն ագշամ Սըրպիսթան գրալընընը չէրէֆինէ օլարագ, Բէթէրհօֆ սէրայընտա պէօյիւք պիր զիեաֆէթ իթա օլունմուշ, վէ ասքէրի ըէսմի կէչիտ իճրա իթտիրիլմիշ, վէ չէհրային վուգուա կէլմիշ տիր։ Կրանտիւգ Սէրժ Մ. Ռիսթիչի զիեարէթ իթմիշ տիր։

Գօբէնհակ 2. — Տանիմարգանըն Հինտիսթանտաքի միսիթէմլիքեաթընընն Ֆիւրուսթ օլունտուղունա տայիր օլան հավատիս «Ամանս Ռիչ» թարաֆընտան թէքզիպ իտիլմիշ տիր։

Գրօնշթատ 2. — Տիւգ վէ Տիւչէս Ալէքսանտր տ'Օլտենպէրկ վէ բրէնս վէ բրէնսէս Ժօրժ տը Լօյսթենպէրկ, տիւնքի կիւն Ֆրանսըզ տօնանմասընը զիեարէթ իթմիշլէր տիր։ Բրէնսէսլէրէ Ֆրանսա արմասը ըէնկինտէ գօրտելալար վիրիլմիշ տիր։

Ամիրալ Ժէրվէ իլէ էրքեանը հարպիեէսի զապթանը, տիւնքի կիւն Գրօնշթատ խաթիհքեեամաթընը զիեարէթ իթմիշլէր, վէ օ սըրատա իճրա օլունան էնամաթ թէճրիպէլէրինտէ հազրը պուլունմուշլար տըր։

Բօմա 1. — Թաաթիլի թէէտիեաթ իթմիշ օլան Պանգօ տի Բօմա նամ պանգանըն ահվալի էնտիշէեի մուճիպ օլմագտա տըր։

Բարիս 1. — Էօնիւմիզտէքի սեպտեմբերաք Ֆրանսանըն ճիհէթի շարգիեէսինտէ իճրա օլունաճագ պէօյիւք մանօվրալարա խիթամ վիրէճէք օլան ըէսմի կէչիտտէ, Մ. Գարնօ հազրը պուլունմուշ տուր։ Իշլալ մանօվրալար ժէնէրալ Սօսիէնին գօմանտասը թահթընաա օլմագ իւզրէ տէօրթ օրտու թարաֆընտան իճրա իտիլէճէք տիր։

Լ'ԱՎԸՆԻՐ
ՏԷ
ՖԱՄԻՅԼ

ՖԱՄԻԼԵԱԼԱՐ ԻՍԹԻԳՈԱԼԻ ՆԱՄ ՇԻՐՔԷԹԻ
ՄԻԹԷԳԱՊԷԼԷՅԻ ԹԷԷՄԻՆԻՅԵԷ
ՍԷՐՄԱԵԷԼԷՐ ԹԷՇԲԻԼԻ ԻԶԻՆ
ՖՐԱՆՍԱ ՏԷՎԼԷԹԻՆԻՆ
ՆԷԶԱՐԷԹ ՎԷ ՀԻՄԱԵԷՍԻ ԹԱՀԹԸՆՏԱ
ԻՑՖԱՅԻ ՄՈՒԱՄԷԼԱԹ ԻՑԼԷՐ
ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՄԷՐՔԷԶԻ ԻՏՕԱՐԼՍԻ

Ֆրանսա Լէն Ֆէհրէնոէ, Բէբէլալէ ոօֆոէ Ն. 64

ԹԷԷՄԻՆ ՕԼՈՒՆԱՆ ՍԷՐՄԱԵԷ
100,000,000 ՖՐԱՆԳ

«Լ'Ավընիր տէ Ֆամիյլ» շիրքէթինին թէշքիլի վէլէվ ճիւզի օլսուն պիր մուավէնէթ օլմագ մագսատինէ մէպնի օլուպ, պու շիրքէթ ազ միւտտէթ զարֆընտա թէրագգը վէ թէվէսսիւ իյլէմիշ տիր։

«Լ'Ավընիր տէ Ֆամիյլ» շիրքէթի պիր միւտտէթի մուայէնէնէ զարֆընտա եախօտ միւտտէթին ինգըզասընտան էվվել իսապէթի վագբա իլէ սէրմայէյէր թէշքիլ իտէր։

«Լ'Ավընիր տէ Ֆամիյլ» շիրքէթի էնվայի մուամէլաթ իլէ միւթէվէզզիլ օլուպ, պաշլըճաալարը մէնգուլաթը գըյմէթի միւսթէար օլան մէպլաղը թէէմին իյլէմէք, ղայրպտա օլան պիր սէրմայէեի էյտէ իթմէք, սանաթ վէ թիճարէթտէքի իսթիգրազաթը ըէէս իւլ մալինի թահթը թէէմինէ ալմագ, չօճուգլար իչին ճէհէզ թէտաբիք իյլէմէք, իխթիեարլար իչին մէտարը թէայեիւշ օլաճագ մէպլաղը բէյտա իյլէմէք, գայտը հաեաթ չարթը իլէ մէշրուութ վարիտաթը վիճուտ կէթիրմէք, Ղսիւլասա, ուսուլի իտարէյէ միւթէալլիգ հէր նէվի մուամէլաթը իյֆա իյլէմէք տիր։

«Լ'Ավընիր տէ Ֆամիյլ» շիրքէթինին Տէրսաատէթ ահէնթէլիկի, 1884 քեանունի սանի իպթիտասընտան պաշլամըշ տըր։

Ֆազլա մալիմաթ ալմագ, վէ շիրքէթէ հիսսէտար եազըլմագ արզուսունտա պուունան, Տէրսաատէթտէ Պաղչէ-Գաբուսունտա Շէյխիլ Իսլամ խանընտա 11 նիսմէրօլու օտասու մուգիմ ահէնթէսի Թէլլալեան Բարսեղ էֆ.էէ միւրաճաաթ իթմէլի տիր։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԵԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՆԸ

1891 Յուլիս 23

Էսհ. Ումումիպէտտէլէ. սէրի Տէ	—	—
Տիւն ագշամ մափանտը . . .	20	1
Պու սապահ աշըլտը	19	38
Էն եիւքսէք Ֆիեաթ	20	2
Էն աշաղը Ֆիյաթ	19	34½
Սէրի Ա.	42	10
» Պէ	22	20
» Սէ	19	38
Թահվիլաթը Օսմանիյէէ	78	
Էն եիւքսէք Ֆիեաթ	78	2
Էն աշաղը Ֆիեաթ	77	25
Թասֆիյէէ	18	—
Շըմէնտըֆէր . . . . . Ֆր.	67	—
Օպլիգասիոն Թրամվայ . . Լ. Օ.	498	—
Իսթիլանճ 3 կիւնէ . . . »	270	—
» 1 » . . . »	100	—
ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ		
Իսթանպօլ աանգասը . . Ի. Լ.	5	26
Սօսիէթէ ժէնէրալ . . . »	4	38
» Օթ. չանժ էվալէօր »	4	26
Դրէտի ժէնէրալ օթօման Լ. Օ.	8	32
Թրամվայ . . . . . »	5	80
Ռէժի	14	39
ԵՈՒՆԱՆ ՖՕՆՏՕԼԱՐԸ		
Իսթիգրազ 5% . . . . . Ֆր.	410	—
» 4% . . . . . »	—	—
Պանգ նասիոնալ . . . . . »	425	—
Լօրիօմ . . . . . »	140	—
ԱԳՃԷ ՖԻԵԱԹԼԱՐԸ		
Օսմ. լիր. 100 Ղ. տան Ղ. Փ.		
Սիմ մէճիտիյէէ	108	6
Մէթալիք	100	30
Պէշլիք	102	20
Ալթընըզ	103	—
Ինկիլիզ լիրասը	109	30
Ֆրանսըզ »	86	38
Յոլ	89	10
Գարպօն գաեիմէսի	8	65
Գոնսոլիտ ըէբորու	40	—
Օսմանիյէէ » . . Ըէբոր	5	—
Շըմէնտըֆէր » . . . Տէբոր	12	½
ԳԱՄՊԻՕ		
Լոնտրա	108	½
Փարիս	23	32½
Ֆրանգ	—	—
Ֆիորին	10	80
Մարգ	18	70